

Bogusław Radziwiłł

[autor instrukcji wychowawczej](#)

[koniuszy wielki litewski](#), [uczeń](#)

Ur. 3.5.1620, Gdańsk

Zm. 31.12.1669, Królewiec

Dane rodziców

Janusz Radziwiłł (1579-1620)

Elżbieta Zofia Hohenzollern (1589-1629)

Wychowanie i wykształcenie

Zgodnie z wolą ojca Bogusław otrzymał [wychowanie](#) w duchu protestanckim. Pozostał wierny wyznaniu kalwińskiemu do końca życia. Wśród jego [nauczycieli i wychowawców](#) znajdowali się: Daniel Naborowski, pastor Paweł Demitrowicz i pastor Krzysztof Minwid oraz dyrektor szkoły zborowej w Kiejdanach Jan Domazovius, a także architekt Grzegorz Pirken, specjalista w zakresie fortyfikacji.

Edukacja pod okiem stryja Krzysztofa Radziwiłła, a następnie ciotki Anny z Kisków Radziwiłłowej dobiegła końca w 1636 roku, gdy Bogusław został [dworzaninem Władysława IV Wazy](#). Całość nauki krajowej dopełniła [kilkuletnia tura](#) po Europie – podróż prowadziła do [Niderlandów \(Uniwersytet w Utrechcie\)](#), [Francji](#), [Anglii](#) oraz ponownie na tereny [niderlandzkie](#), gdzie Bogusław brał udział w działaniach wojennych. Natomiast poznana w młodości [Francja](#) stała się miejscem, do którego Radziwiłł uciekał w czasie zawirowań politycznych w Rzeczypospolitej.

Etapy kariery dot. edukacji

Był autorem [instrukcji wychowawczej](#) dla swojej jedynej córki i spadkobierczyni fortuny radziwiłłowskiej Ludwicy Karoliny. Urodziła się ona 27 lutego 1667 roku. Jej matka Anna Maria z Radziwiłłów, kuzynka Bogusława, córka Janusza Radziwiłła i Katarzyny z Potockich, zmarła kilka tygodni po narodzinach dziecka na skutek powikłań poporodowych. Anna Maria z formalnego punktu była katoliczką, lecz otrzymała z woli ojca kalwińskie wychowanie.

[Instrukcja](#) sporządzona z myślą o wychowaniu i edukacji Ludwicy Karoliny świadczy o świadomym wyborze formacji w duchu wyznań reformowanych. Widać wyraźne wpływy [Jana Amosa Komeńskiego](#), który daleki był od ortodoksyjnej bogobojności. Kształcenie obejmowało naukę [języka polskiego](#) i [niemieckiego](#) (bez [łaciny](#)), lekcje tańca, muzyki, lektury oraz prac ręcznych, jak haft. Radziwiłł oczekiwał systematycznej pracy córki, regularnego wypełniania planu dnia, tak aby dziewczynka nie miała możliwości popadnięcia w melancholię i bezczynność. Zaangażowanie w obowiązki i naukę chroniło także przez plotkarstwem czy intrygami, z którymi ojciec spotykał się na co dzień. Radziwiłł zwracał uwagę na potrzebę kształcenia charakteru i woli, bez przesadnego nadzorowania, popartego surowymi karami cielesnymi. Wydaje się, że Ludwika Karolina miała stać się obytą w świecie magnatką, praktykującą kalwinką, sprawną fizycznie kobietą, świadomą swego pochodzenia Radziwiłłówną.

Fakty z życia osobistego

Był ostatnim męskim potomkiem linii Radziwiłłów na Birzach i Dubinkach.

Żył w [XVII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Radziwiłłów, dz. XI, nr 51, Bogusław Radziwiłł, *Instrukcja Książęcia Jego Mości ś.p. Bogusława Radziwiłła ich mościom panom ekonomom, także jej mości paniej hofmistrzynie dana względem edukacyjnej Księżniczkiej Jej Mości paniej, data roku 1667 die 12 septembris.*
2. Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa, Archiwum Radziwiłłów, dz. XI, nr 51, Bogusław Radziwiłł, *Kopia instrukcyjnej Książęcia Jego Mości dla ich mości panów ekonomów do testamentu należąca. Oryginał ręką książęcą pisany zostaje przy jego mości panu Kłokockim stolniku płockim.*

Przedmiotowa

1. M. Chachaj, *Zagraniczna edukacja Radziwiłłów od początku XVI do połowy XVII wieku*, Lublin, 1995.
2. U. Augustyniak, *Instrukcja Bogusława Radziwiłła dla opiekunów jego córki, Ludwiki Karoliny (Przyczynek do edukacji młodej ewangeliczki w końcu XVII wieku)*, Odrodzenie i Reformacja w Polsce, XXXVI, 1991.

